

Monumentencommissie Stein (advies 14 juni 2021)

De gemeente Stein heeft de afgelopen jaren een samenhangend erfgoedbeleid laten ontwerpen door Buro4. De erfgoedvisie en bijbehorende onderbouwende rapportages zijn eerder vastgesteld door de raad. Nu liggen nog een aantal bouwstenen van het erfgoedbeleid voor ter besluitvorming.

Ter voorbereiding op de besluitvorming in de gemeenteraad van Stein is de Monumentencommissie ambtshalve verzocht advies uit te brengen op vier onderdelen:

1. Het Erfgoedproject en bestemmingplan Erfgoed Stein (geen wettelijke noodzaak);
2. De concept- Erfgoedverordening Stein 2021 (wettelijke noodzaak);
3. De aanwijzing uitlopers rijksbeschermd gezichten tot beschermd dorpsgezicht op basis van de Erfgoedverordening Stein 2021 (wettelijke noodzaak) en
4. de subsidieverordening (geen wettelijke noodzaak).

ADVIEZEN:

Ad 1 Erfgoedproject en Bestemmingsplan Erfgoed Stein:

De commissie heeft kennisgenomen van het ontwerp-bestemmingsplan "Erfgoed Stein".

Tijdens de vergadering heeft Har van der Borgh van Buro4 een presentatie verzorgd over de inventarisatie, selectie, waardering en bescherming van het gemeentebrede ruimtelijke erfgoed. Eerder heeft de commissie al kennisgenomen van de diverse deelrapporten die als onderlegger dienen van het beleid.

De commissie spreekt haar waardering uit voor het project. Door deze aanpak krijgt het erfgoed straks in de gemeentelijke omgevingsvisie en in het gemeentelijke omgevingsplan de aandacht en de bescherming die het verdient. De grote inhaalslag die de gemeente Stein hiermee maakt en de grondige aanpak mag dienen als voorbeeld voor andere gemeenten. Het erfgoed is door middel van de diverse documenten en zeker ook online ontsloten voor zowel burger als professional.

De commissie adviseert positief over het voorliggende ontwerp-bestemmingsplan. Stein krijgt daarmee een zeer eigentijds, goed gemotiveerd en volledig erfgoedbeleid.

Advies: positief

Ad 2 Erfgoedverordening Stein 2021

De bestaande Erfgoedverordening dateert uit 1994 en is niet meer up to date. Om deze reden is herziening van de verordening noodzakelijk.

De Erfgoedverordening is grotendeels overgenomen van de modelverordening van de VNG. De verordening bevat de mogelijkheid aanwijzing van gemeentelijke monumenten en gemeentelijke dorpsgezichten.

Op grond van de verordening wordt de commissie ingeschakeld voor advisering betreffende de bovengenoemde aanwijzingen en bij vergunningaanvragen voor het wijzigen van gemeentelijke monumenten, rijksmonumenten en dorpsgezichten.

De heer Willems van de gemeente Stein geeft aan dat het niet de bedoeling is om gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Het eveneens voorliggende bestemmingsplan biedt meer dan voldoende bescherming aan cultuurhistorisch waardevolle gebouwen in allerlei gradaties. Bescherming via het bestemmingsplan en straks het omgevingsplan geniet de voorkeur boven een aanwijzing tot gemeentelijk monument op grond van een verordening. Bovendien heeft er een grondig inventarisatie- en selectieproces plaatsgevonden waardoor er bij vaststelling van het ontwerp-bestemmingsplan een staalkaart is ontstaan van bouwtypen en stijlvormen binnen de gemeente.

Aanwijzing tot gemeentelijk monumenten zal enkel aan de orde zijn indien dit in financiële zin noodzakelijk voor restauratie en herbestemming van de (grotere) in het bestemmingsplan beschermde objecten.

De provincie Limburg verstrekt op dit moment immers alleen subsidie hiervoor als een pand is aangewezen tot gemeentelijk monument.

Wel streeft de gemeente naar uitbreiding van de thans aanwezige rijksbeschermd gezichten. Om deze uitbreiding een juridische status te geven is aanwijzing tot gemeentelijk dorpsgezicht voor deze gebieden noodzakelijk.

De commissie adviseert positief over de voorliggende Erfgoedverordening Stein 2021.

Advies: positief

Ad3 Aanwijzing uitlopers rijksbeschermden gezichten tot beschermd dorpsgezicht op basis van de Erfgoedverordening Stein 2021

De commissie heeft kennisgenomen van de beschrijvingen en motivaties voor de aanwijzing van de uitlopers van de rijksbeschermden gezichten van Elsloo en Urmond tot gemeentelijk beschermd dorpsgezicht.

De commissie adviseert positief over de voorliggende voornemens tot aanwijzing van beide gebieden tot gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Als gevolg van deze uitbreidingen kan het historische karakter beter in stand worden gehouden en vormt de bescherming een meer afgerond en samenhangend geheel.

Advies: positief

Ad4 subsidieverordening Erfgoed Stein 2021

De commissie heeft de subsidieverordening en toelichting door de gemeente Stein voor kennisgeving aangenomen.

Alhoewel de commissie geen formele rol heeft ten aanzien van de subsidieverordening Erfgoed Stein 2021 vindt de gemeente Stein het toch belangrijk om deze informatie met de commissie te delen.

Voor wat betreft gebouwd erfgoed voorziet de subsidieverordening alleen in subsidie voor waardevolle elementen van deze gebouwen.

Dat zijn beschermingswaardige onderdelen van een historisch gebouw:

- a. die in architectonische, bouwhistorische of cultuurhistorische zin bepalend zijn voor de monumentale waarde van het historisch gebouw;
- b. die details bevatten die niet voorkomen in een soortgelijk gebouw of object dat niet is beschermd als historisch gebouw;
- c. waarvan de instandhouding relatief hoge kosten met zich meebrengt in vergelijking tot de overige instandhoudingskosten van het historisch gebouw;
- d. waarvan de instandhouding duidelijk hogere kosten met zich meebrengt in vergelijking tot een soortgelijk gebouw of object dat niet is beschermd als historisch gebouw;
- e. die als zodanig zijn vermeld in de omschrijving van het historisch gebouw.

Alhoewel de waardevolle elementen in principe in de beschrijving van de panden zijn opgenomen, bestaat altijd het risico dat elementen over het hoofd zijn gezien en aanvullingen noodzakelijk zijn.

In dit geval zal de commissie hierin om advies worden gevraagd.

De commissie adviseert positief op de subsidiemogelijkheden die doelmatig ingezet worden om de meest beschermingswaardige onderdelen van historische gebouwen in stand te houden.

Advies: positief

J. Hermans

C. Meys

Joep Hermans

2021.06.15

08:50:10 +02'00'

Dorpsbouwmeester

Monumentendeskundige